

CYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG Y GOGLEDD

25 Medi 2026

TEITL: Sefydlu Is-bwyllgor Safonau

AWDUR: Helen Edwards, Dirprwy Swyddog Monitro

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1 Galluogi sefydlu Is-bwyllgor Safonau.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Gofynnir i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig wneud y canlynol:

- 2.1 Cytuno ar y Cylch Gorchwyl ar gyfer yr Is-bwyllgor Safonau (Atodiad 1).
- 2.2 Cytuno y gofynnir i'r awdurdodau cyfansoddol ac Awdurdod y Parc Cenedlaethol enwebu aelodau o'r is-bwyllgor fel y nodir ym mharagraff 4.5 isod.
- 2.4 Cytuno y gofynnir i'r awdurdodau cyfansoddol enwebu aelodau Annibynnol o'u Pwyllgorau Safonau, yn amodol ar y gofynion cymhwysedd statudol. Pe na bai digon o enwebiadau, cytuno y byddai'r CBC yn cynnal ymgyrch recriwtio allanol gyhoeddus.
- 2.5 Cytuno ar yr amserlen a'r broses recriwtio ar gyfer Aelodau Annibynnol fel y nodir ym mharagraffau 4.6 a 4.7 o'r adroddiad hwn, ac awdurdodi'r Swyddog Monitro i a) ei haddasu os oes angen a b) sefydlu a phennu panel penodi yn unol â rheoliad 15 o Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001, fel y'u diwygiwyd.

3. Y RHESWM AM Y PENDERFYNIAD

Caniatáu i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig symud ymlaen tuag at sefydlu Is-bwyllgor Safonau a chynnal cyfarfod cyntaf yr is-bwyllgor, yn unol â'i rwymedigaethau statudol.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

- 4.1 Mae Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001 (fel y'u diwygiwyd) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig sefydlu Is-bwyllgor Safonau.
- 4.2 Bydd Cylch Gorchwyl yr is-bwyllgor yn ffurfio rhan o'r Cyfansoddiad a rhaid i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig gytuno arnynt.

- 4.3 Mae'r Rheoliadau yn ei gwneud yn hanfodol i'r Is-bwyllgor Safonau gael dim llai na 5 aelod, a dim mwy na 9. Cynigir y dylai'r is-bwyllgor fod wedi'i ffurfio o 7 aelod, sy'n ymddangos yn faint ymarferol i'r is-bwyllgor allu trafod y busnes perthnasol, sicrhau ystod eang o sgiliau ymhlith ei aelodau, ac annog cworwm mewn cyfarfodydd (mae'r Rheoliadau yn gosod cworwm fel 3 aelod, y mae'n rhaid i o leiaf hanner ohonynt fod yn Aelodau Annibynnol).
- 4.4 Mae'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i o leiaf hanner aelodau'r is-bwyllgor fod yn Aelodau Annibynnol os yw'r niferoedd ar y pwyllgor yn eilrif, ac os ydynt yn odrif, rhaid i Aelodau Annibynnol fod yn y mwyafrif. Cynigir y dylid cael 4 Aelod Annibynnol ar yr is-bwyllgor.
- 4.5 Bydd y 3 aelod sy'n weddill o'r is-bwyllgor yn dod o blith aelodau'r awdurdodau cyfansoddol ac Awdurdod y Parc Cenedlaethol. Mae cyfyngiadau ar bwy all ddod yn aelod o'r Is-bwyllgor Safonau, sy'n atal unrhyw aelod o'r Cyd-bwyllgor Corfforedig neu unrhyw un o'i is-bwyllgorau eraill rhag bod yn aelod o'r Is-bwyllgor Safonau. Gofynnir i awdurdodau cyfansoddol ac Awdurdod y Parc Cenedlaethol gytuno pa un ohonynt ddylai gyflwyno un o'r 3 aelod (a ddylai gynrychioli o leiaf ddwy blaid wleidyddol wahanol) a chytuno ar eu henwebiadau drwy eu prosesau eu hunain yn y ffordd arferol.
- 4.6 Mae'r amserlen recriwtio arfaethedig fel a ganlyn:
- 4.6.1 Gofyn am enwebiadau gan yr awdurdodau cyfansoddol ar gyfer y 4 Aelod Annibynnol, o'u Pwyllgorau Safonau eu hunain. Os na dderbynnir digon o enwebiadau erbyn diwedd mis Medi, cyhoeddi hysbyseb i recriwtio Aelodau Annibynnol.
- 4.6.2 Y dyddiad cau er mwyn i ymgeiswyr sydd â diddordeb gyflwyno eu cais yw 12 hanner dydd, 16 Hydref.
- 4.6.3 Dewisir rhestr fer o ymgeiswyr yn ystod yr wythnos yn dechrau 19 Hydref.
- 4.6.4 Cynhelir cyfweiliadau panel ar gyfer yr ymgeiswyr sydd ar y rhestr fer yn ystod yr wythnos yn dechrau 2 Tachwedd.
- 4.6.5 Bydd cyfarfod y Cyd-bwyllgor Corfforedig ar 20 Tachwedd 2026 yn ystyried argymhellion y Panel ac yn penodi'r Aelodau Annibynnol.
- 4.6.6 Hyfforddiant cychwynnol i'w ddarparu i aelodau'r Is-bwyllgor Safonau ym mis Ionawr 2027.
- 4.6.7 Cynhelir cyfarfod cyntaf yr Is-bwyllgor Safonau tua diwedd Ionawr i ddechrau Mawrth 2027.
- 4.7 Mae'r Rheoliadau ynghylch cyfansoddiad y panel cyfweld ar gyfer Aelodau Annibynnol yn benodol, yn yr ystyr fod yn rhaid iddo gynnwys dim mwy na 5 o bobl gan gynnwys un aelod Lleyg. Cynigir y dylai'r Panel fod wedi'i ffurfio o 3 o bobl, gan gynnwys un aelod Lleyg, a ddiffinnir fel aelod o awdurdod cyfansoddol nad yw'n aelod o weithrediaeth yr awdurdod hwnnw, neu aelod o Awdurdod y Parc Cenedlaethol cyfansoddol nad yw'n aelod cymwys o'r CBC.
- 4.8 Bydd yn ofynnol i bob ymgeisydd ddangos ei fod yn bodloni'r gofynion cymhwysedd statudol. Bydd y Swyddog Monitro yn cynnal y gwiriadau cymhwysedd angenrheidiol cyn cyflwyno argymhellion ar gyfer penodi i'r CBC.

5. GOBLYGIADAU O RAN ADNODDAU

Bydd angen i'r is-bwyllgor gyfarfod o leiaf unwaith y flwyddyn, a bydd angen iddo gael ei wasanaethu gan wasanaethau democratiaeth a swyddogion eraill fel unrhyw is-bwyllgor arall.

6. ASESIAD EFFAITH INTEGRDIG

6.1. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Wrth ddatblygu Argymhellion yr adroddiad hwn, rhoddwyd ystyriaeth i'r ddyletswydd llesiant sy'n codi o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ('y Ddeddf'). Ystyrir y bydd Is-bwyllgor Safonau sy'n gweithredu'n dda yn cefnogi uniondeb democratiaeth leol, a fydd yn cael effaith gadarnhaol ar lesiant cenedlaethau'r dyfodol.

6.2. Deddf Cydraddoldeb 2010

Nid oes unrhyw oblygiadau cydraddoldeb penodol sy'n deillio o'r adroddiad hwn. Bydd ceisiadau i rôl Aelodau Annibynnol yn cael eu barnu ar sail teilyngdod yn erbyn y Meini Prawf Person, a bydd y Panel yn ceisio dewis aelodau sy'n adlewyrchu amrywiaeth ardal Gogledd Cymru.

6.3. Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Nid oes unrhyw oblygiadau negyddol. Mae'r gallu i gyfathrebu yn y Gymraeg wedi'i hychwanegu at y Fanyleb Person ar gyfer yr Aelodau Annibynnol fel maen prawf dymunol. Ystyriwyd gwneud y gallu i gyfathrebu yn y Gymraeg yn sgil hanfodol, ond mae'r cyfyngiadau ar gymhwysedd i fod yn Aelod Annibynnol eisoes mor dynn fel yr ystyriwyd y byddai hyn o bosibl yn gwneud recriwtio hyd yn oed yn fwy heriol.

6.4. Dyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnherthedd Ecosystemau

Dim goblygiadau penodol

7. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

7.1 Yn unol ag adran 53 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, rhaid i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig sefydlu Is-bwyllgor Safonau, yn unol â'r rheoliadau Pwyllgor Safonau (Cymru) 2001 fel y'u diwygiwyd. Mae'r argymhellion yn yr adroddiad hwn yn unol â'r gofynion deddfwriaethol.

7.2 Mae cytuno a/neu ddiwygio cylch gorchwyl ei is-bwyllgorau, a gwneud penodiadau iddynt, ac eithrio fel y dirprwywyd yn benodol ac yn gyfreithlon, yn fater a gedwir i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig yn unol â'i Gyfansoddiad.

8. GOBLYGIADAU ARIANNOL

Mae gan Aelodau Annibynnol yr Is-bwyllgor Safonau hawl i lwfansau cymedrol yn unol â'r symiau a bennir gan Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru.

ATODIADAU:

Atodiad 1:

Cylch Gorchwyl yr Is-bwyllgor Safonau

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro:

“Mae sefydlu Is-bwyllgor Safonau yn ofyniad statudol o dan adran 53 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 a Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001, fel y'u diwygiwyd.

Mae'r aelodaeth arfaethedig o saith, sy'n cynnwys pedwar Aelod Annibynnol a thri aelod o'r awdurdodau cyfansoddol ac Awdurdod y Parc Cenedlaethol, yn gyson â'r gofynion statudol.

Rhaid i'r broses o recriwtio a phenodi Aelodau Annibynnol gydymffurfio â'r gweithdrefnau statudol rhagnodedig, gan gynnwys hysbysebu cyhoeddus, asesu yn erbyn meini prawf cyhoeddedig ac ystyried argymhellion panel penodi sydd wedi'i gyfansoddi'n briodol. Bydd cymhwysedd unigolion yn cael ei wirio cyn gwneud penodiadau, yn enwedig lle mae ymgeiswyr ar hyn o bryd yn dal swyddi ar Bwyllgorau Safonau'r awdurdodau cyfansoddol.

Yn amodol ar gydymffurfio â'r gofynion hyn, rwy'n cefnogi'r argymhellion a'r trefniadau arfaethedig ar gyfer sefydlu'r Is-bwyllgor Safonau.”

ii. Swyddog Adran 151:

“Mae'r gwariant sy'n deillio o'r cynigion wedi'i ystyried yn rhan o gostau democrataidd y CBC. Nid oes gennyf unrhyw wrthwynebiad i'r penderfyniad y ceisir ei wneud.”